

WYNIKI ANKIETY DIAGNOZUJĄCEJ PRACĘ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W STRZELINIE

Wioletta Matelonek: DBP we Wrocławiu, Filia w Strzelinie

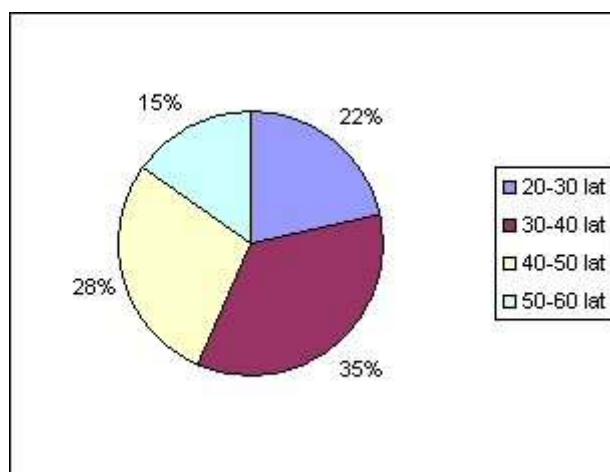
Opublikowano 20.05.2005

Biblioteka Pedagogiczna jest jedną z 27 filii Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu. Zależy nam na optymalnym wykorzystaniu zbiorów przez użytkowników. Dbając o wizerunek, a jednocześnie wychodząc naprzeciw potrzebom czytelnicy staramy się poznać ich opinie i oczekiwania. Służą temu indywidualne rozmowy z czytelnikami, jak i założona nie dawno skrzynka dezyderatów. Takie zadanie miały również przeprowadzone przez nas badania ankietowe skierowane do nauczycieli. Wybraliśmy tę grupę czytelników, ponieważ biblioteki pedagogiczne są nierozdzielnie związane z procesem kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Celem ankiety było wyrażenie przez nich opinii na temat działalności Biblioteki Pedagogicznej w Strzelinie oraz wskazanie własnych potrzeb i oczekiwań czytelnicy. Ankieta była anonimowa, najczęściej wypełniana na miejscu podczas odwiedzin w czytelni, bądź informatorium lub w trakcie wizyt na terenie poszczególnych szkół (szkolenia, rady pedagogiczne). Zawierała 12 pytań. (kwestionariusz ankiety przedstawiamy w załączniku).

Wyniki badań:

Badania przeprowadzono w okresie od czerwca do grudnia 2004 r. W tym czasie ankietę wypełniło 150 osób (79% kobiet i 21% mężczyzn). Przedział wiekowy ankietowanych wahał się w granicach od 20 do 60 lat (Rys.1). Ucieszył nas fakt, iż większość badanych osób to pracownicy z wieloletnim stażem pracy. To na ich opiniach zależało nam najbardziej, ponieważ z usług biblioteki korzystają długo i ich odczucia są dla nas szczególnie ważne.

Rysunek 1. Podział ankietowanych nauczycieli ze względu na wiek.

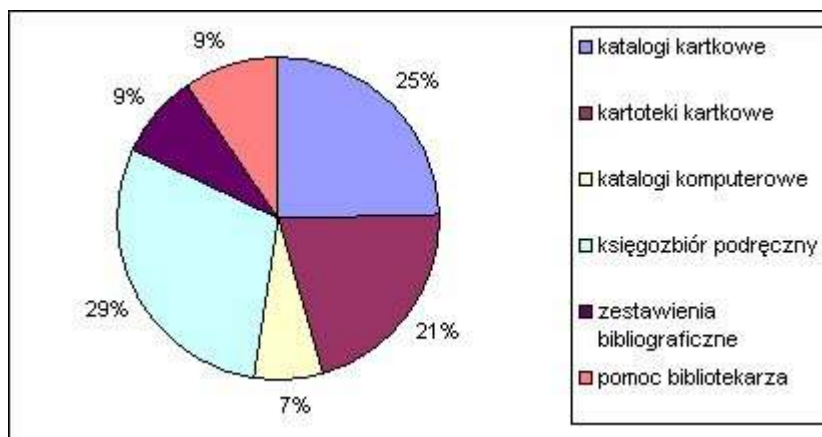
Kwalifikacje zawodowe badanych przedstawiają się następująco:

- nauczyciel przedmiotów humanistycznych - 39%
- nauczyciel przedmiotów ścisłych - 12%
- nauczyciel wychowania fizycznego - 5%
- nauczyciel przedmiotów zawodowych - 5%
- pedagog - 5%
- psycholog - 0%

- inny: wychowawca - 2%, bibliotekarz - 12%, nauczyciel przedmiotów przyrodniczych - 2%, nauczyciel kształcenia zintegrowanego - 18%.

Prawie połowa badanych (45%), to nauczyciele szkół podstawowych. Pozostali to pracownicy gimnazjum (23%), szkół ponadgimnazjalnych (23%) i innych placówek oświatowych na terenie powiatu strzelińskiego (9%).

Pytanie 5 dotyczyło źródeł informacji wykorzystywanych przez nauczycieli (Rys.2). Okazało się, że najczęściej korzystają z księgozbioru podręcznego. Ma to swoje uzasadnienie w tym, iż biblioteka dokonuje najczęściej zakupów jedno egzemplarzowych poszczególnych tytułów, a większość z nich umieszczana jest w czytelnicy. Dzięki temu mogą one być wykorzystane przez większą ilość osób (co potwierdziły badania).

Rysunek 2. Wykorzystywane przez nauczycieli źródła informacji.

Podobna ilość nauczycieli (24%), korzysta głównie z katalogów i kartotek kartkowych (20%). Mimo, iż biblioteka od dwóch lat posiada stanowisko komputerowe dla czytelników i od roku nie prowadzi kartkowej Kartoteki Zagadnieniowej (wiąże się to z faktem udostępnienia przez Internet komputerowej bazy EDUKACJA - bibliografia zawartości czasopism). Potwierdziło to nasze obawy i przypuszczenia, że nauczyciele nie są przygotowani do korzystania z komputerowych baz danych. Upewniło również o słuszności naszych poczynań: od roku przeprowadzamy szkolenia (w bibliotece, jak i na terenie poszczególnych szkół) na temat wykorzystania komputerowych baz danych DBP we Wrocławiu i naszej filii. Mimo, iż zaproszenia za szkolenie wysłano do wszystkich placówek oświatowych powiatu i zamieszczono w prasie lokalnej odzew środowiska jest jednak słaby.

Zaskakujący jest również brak inicjatywy ze strony samych nauczycieli. Jak wykazują badania tylko 9% korzysta z pomocy bibliotekarza, pomimo iż udzielane są indywidualne instruktaże zarówno z przysposobienia bibliotecznego, obsługi katalogów komputerowych, przeglądarek internetowych i inne (informacje o nich umieściliśmy w broszurach i na plakatach).

Pytanie 6 miało pomóc nam sprawdzić zainteresowania tematyczne naszych czytelników. Odpowiedzi miały nas utwierdzić w trafności dokonywanych zakupów i dostarczyć wiadomości co do tego, w jakiej dziedzinie wiedzy należy wzbogacić księgozbiór biblioteki.

Potwierdziły się nasze obserwacje, że najczęściej wykorzystywanym działem jest pedagogika i psychologia. Nauczyciele przedmiotowcy poszukują najczęściej materiałów do wykorzystania na lekcjach (28%). Badani wskazali również takie działy jak etyka, film, zoologia, botanika, teologia, języki obce, literatura i historia. Są one wykorzystywane w o wiele mniejszym stopniu, jednak jest to wskazówka dla biblioteki co do dalszych zakupów książkowych. Musimy jednak ciągle pamiętać o skromnych możliwościach finansowych biblioteki, które pozwalają na zakup egzemplarzy niezbędnych i tytułów szczególnie poszukiwanych.

Zdajemy sobie sprawę, że w bibliotece występują braki co do źródeł informacji jakimi dysponujemy. Chcieliśmy uzyskać od nauczycieli odpowiedź na pytanie, czego przede wszystkim im brakuje (**pytanie 7**). Okazało się, iż prawie połowa respondentów (43%), wskazała na brak zbiorów multimedialnych. Odpowiedź ta była dla nas zaskoczeniem. Biblioteka posiada w swoich zbiorach 135 kaset VHS. Wielu z czytelników nie wiedziało o istnieniu takich materiałów do wypożyczenia, mimo iż umieściliśmy taką informację na plakacie reklamowym. Poza tym organizujemy na terenie biblioteki wystawy kaset z poszczególnych pakietów edukacyjnych. Naszą bolączką jest brak magnetowidu. Nie pozwala to przeglądać kaset na miejscu, lepszego poznania ich zawartości, jak też i kontroli ich stanu technicznego po zwrocie. W bieżącym roku wykazy kaset zostały dodatkowo przesłane do szkół pocztą e-mail, a placówki nie dysponujące pocztą elektroniczną otrzymały wydruki tekstowe.

Duża liczba czytelników (aż 38%) uważa, że księgozbiór biblioteki należy uzupełnić o literaturę fachową związaną z wykonywanym zawodem. Podkreślono m.in. brak materiałów z zakresu przyrody, jak też wydawnictw obcojęzycznych. Około 3% ankietowanych wskazało na brak czasopism tj.: dziennik (biblioteka nie prenumeruje żadnego od 2 lat), Forum, Ojczyzna-Polszczyzna, czasopisma obcojęzyczne, Problemy Poradnictwa, Psychologia w Szkole. Dwa ostatnie tytuły udało się nam zaprenumerować na rok bieżący. Należy tu zaznaczyć, iż kanon prenumerowanych dla filii czasopism uzależniony jest od DBP we Wrocławiu, która to pokrywa całkowity koszt prenumeraty.

W ubiegłym roku biblioteka nasiliła działania marketingowe. Szersza współpraca ze środowiskiem lokalnym (m.in. Domem Kultury, prasą lokalną), rozpropagowanie plakatów i ulotek reklamowych, wizytówek itp. działań przyczyniły się do lepszego przekazu informacji wśród czytelników. Nawiązaliśmy też lepszy kontakt z gronem bibliotekarzy szkolnych, jako ogniwnem łączącym szkoły z biblioteką. Pozwala to na częsty i szybki przepływ informacji. Nasze działania przyniosły oczekiwany skutek, co potwierdzają wyniki ankiety. W odpowiedzi na **pytanie 8** większość badanych uważała, iż informacja o zbiorach jest wystarczająca (tak - 56%, zdecydowanie tak - 30%).

Pytanie 9 zostało umieszczone w arkuszu dla potwierdzenia rzetelności ankiety. Szczególnie cenne i wiarygodne są dla nas opinie wyrażone przez aktywnych czytelników, nie stroniących od biblioteki. Wyniki tego pytania utwierdziły nas w tym przekonaniu. Połowa badanych to czytelnicy odwiedzający nas 1 lub kilka razy w miesiącu. Byli również i tacy, którzy uczęszczają do biblioteki częściej - raz w tygodniu (7%), co dwa tygodnie (2%), 7% respondentów uważa, iż chodzi do biblioteki bardzo często, a następnie 7% odwiedza nas 3-4 razy w roku lub w miarę potrzeb. Myślę, że taki wynik możemy uznać za zadowalający, podkreślając fakt, iż ankieta była wypełniana przez nauczycieli nie tylko na terenie naszej placówki, ale również w czasie rad pedagogicznych lub szkoleń na terenie poszczególnych szkół.

Korzystne dla biblioteki okazały się odpowiedzi na zamieszczone w ankiecie pytanie dotyczące zaspokojenia potrzeb w zakresie informacji. (**pytanie 10**). Dostarczenie czytelnikom informacji na interesujące ich tematy jest jednym z podstawowych zadań biblioteki. Nasi ankietowani uznali, że prawie zawsze biblioteka zaspokaja ich potrzeby w zakresie informacji - 67% odpowiedzi, a 20 % że zawsze. Nie obyło się jednak bez odpowiedzi negatywnych, stanowią one 13% głosów.

Zdajemy sobie sprawę, iż jest to spowodowane m.in. nikłymi nakładami na zakupy i ograniczoną liczbą prenumerowanych czasopism. Z drugiej strony nie bez wpływu pozostaje w tym przypadku słaba umiejętność posługiwania się technologią komputerową. Widać to również, w przypadku odpowiedzi udzielanych na pytanie 5. Niewielu nauczycieli korzysta z katalogów komputerowych, a żaden z nich nie wymienił Internetu jako dodatkowego źródła informacji.

Ostatnie pytanie ankiety było pytaniem otwartym. Miało dostarczyć informacji na temat, w jaki sposób nauczyciele wyobrażają sobie idealną współpracę z biblioteką. Miało to być dla nas pewnego rodzaju punkt odniesienia, wytyczne do dalszej pracy. Jednak prawie połowa badanych nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie, a 39% uznało dotychczasowe działania za wystarczające. Kilka osób podało sprecyzowane propozycje:

- uwzględniać propozycje czytelników przy zakupach
- zmiana realizacji zamówień międzybibliotecznych.

O ile udało się nam sprostać pierwszej prośbie (skrzynka dezyderatów została umieszczona w informatorium, drugiej nie jesteśmy w stanie sprostać. Nie mamy wpływu na sposób realizacji zamówień międzybibliotecznych.

Biblioteka nie miała żadnych trudności w przeprowadzaniu badań. Ankiety wypełniano chętnie wyrażając aprobatę dla tego rodzaju przedsięwzięć. Myślę, że możemy stwierdzić, iż nasza biblioteka ma dobrą opinię w środowisku nauczycieli. Nauczyciele wyrażali się pozytywnie na temat księgozbioru, rodzaju i jakości usług. Krytyczne uwagi pojawiały się sporadycznie. Na pewno nie wszystkie propozycje będziemy w stanie zrealizować, chociażby ze względów finansowych. Wyniki badań potwierdziły, że biblioteka wypełnia dobrze swoją rolę i jest niezbędna w środowisku lokalnym. Ankietowani korzystają ze wszystkich (choć w różnym stopniu) proponowanych usług. Dominującą rolę, mimo sukcesywnej komputeryzacji, odgrywają jednak tradycyjne katalogi i kartoteki kartkowe.

Załącznik:

Kwestionariusz ankiety diagnozującej pracę Biblioteki Pedagogicznej w Strzelinie

Szanowni Państwo!

Biblioteka Pedagogiczna w Strzelinie zbiera opinie na temat swojej działalności. Odpowiedzi Państwa usprawnią starania pracowników, aby Biblioteka w jak największym stopniu zaspokajała Państwa potrzeby informacyjne.

Ankieta jest anonimowa. Uprzejmie prosimy o aprobatę dla naszych zamiarów i pomoc przez udzielanie wyczerpujących odpowiedzi.

Dziękujemy!

1) Wiek

- 20-30
- 30-40
- 40-50
- 50-60

2) Płeć

- kobieta
- mężczyzna

3) Pracuje Pani/Pan jako:

- nauczyciel przedmiotów humanistycznych
- nauczyciel przedmiotów ścisłych
- nauczyciel wychowania fizycznego
- nauczyciel przedmiotów zawodowych
- pedagog
- psycholog
- inny.....

4) Miejsce Pani/Pana pracy

przedszkole
szkoła podstawowa
gimnazjum
szkoła ponadgimnazjalna
inna placówka oświatowa.....

5) Z jakiego źródła informacji korzysta Pani / Pan

katalogi kartkowe
kartoteki (zagadnieniowa, regionalna, repertuarowa itd.)
katalogi komputerowe
księgozbiór podręczny
zestawienia bibliograficzne
inne (np. pomoc bibliotekarza).....

6) Zainteresowania tematyczne użytkowników informacji

pedagogika
psychologia
socjologia
bibliotekoznawstwo
metodyka nauczania
inne (jakie?).....

7) W jakiego rodzaju źródła informacji zdaniem Pani / Pana brakuje w bibliotece i należy wzbogacić o nie księgozbiór?

wydawnictwa informacyjne
literatura fachowa związana z wykonywanym zawodem
czasopisma (jakie?).....
zbiory multimedialne

8) Czy informacja o zbiorach jest wystarczająca?

zdecydowanie nie
nie
zdecydowanie tak
tak
nie mam zdania

9) Jak często korzysta Pani / Pan z usług biblioteki? .....**10) Czy biblioteka pedagogiczna zaspokaja Pani / Pana potrzeby w zakresie informacji?**

prawie zawsze
tylko w nielicznym stopniu
nie zawsze
zawsze

11) Do jakich działań wykorzystuje Pani / Pan komputer w bibliotece pedagogicznej?

wyszukiwanie informacji na określony temat
przeglądanie CD-ROMów
wyszukiwanie odpowiedniej książki
korzystanie z Internetu

12) Jak wyobrażasz sobie idealną współpracę z biblioteką z punktu widzenia swojej specjalności lub funkcji pełnionej szkole?

.....

Dziękujemy.